

हिंदी सर्टिफिकेट परीक्षा – 2023
ഹിന്ദി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് പരീക്ഷ - 2023

प्रश्नपत्र-1 (पाठ्य-पुस्तक और सहायक पाठ्य सामग्री)
ചോദ്യപേപ്പർ-1 (പാഠഭാഗവും സഹായക പുസ്തകവും)

पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग
ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഓഫ് കറസ്പോണ്ടൻസ് കോഴ്സസ്
केंद्रीय हिंदी निदेशालय
കേന്ദ്രീയ ഹിന്ദി ഡയറക്ടറേറ്റ്

समय: 3 घंटे

प्रश्नपत्र-सह-उत्तरपत्र

पूर्णांक : 100

സമയം: 3മണിക്കൂർ

(ചോദ്യപേപ്പറും ഉത്തരക്കടലാസും ചേർന്നത്)

ആകെ മാർക്ക്:100

नोट : कृपया सभी प्रश्नों को ध्यान से पढ़कर उनके उत्तर हिंदी में लिखें।

കുറിപ്പ്: ചോദ്യങ്ങൾ നന്നായി വായിച്ച ശേഷം തന്നിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്ത് ഹിന്ദിയിൽ ഉത്തരമെഴുതുക

परीक्षार्थी इस अंश को भरें
വിദ്യാർത്ഥി പൂരിപ്പിക്കേണ്ടത്

परीक्षा अनुक्रमांक
പരീക്ഷാ നോൾ നമ്പർ

दाखिला संख्या
അഡ്മിഷൻ നമ്പർ.....

परीक्षा केंद्र
പരീക്ഷാ കേന്ദ്രം

कार्यालय उपयोग हेतु
ഓഫീസ് ഉപയോഗത്തിന് മാത്രം

प्राप्तांक
കിട്ടിയ മാർക്ക്

परीक्षक के हस्ताक्षर
പരീക്ഷകന്റെ ഒപ്പ്

परीक्षक का नाम व पदनाम

പരീക്ഷകന്റെ പേരും ജോലിയും

निरीक्षक के हस्ताक्षर

നിരീക്ഷകന്റെ ഒപ്പ്

प्रश्न-1 निम्नलिखित वर्णों को जोड़कर लिखिए।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വർണ്ണങ്ങൾ ചേർത്ത് എഴുതുക

നമൂনা/മാതൃക- സ്+ऐ+र = सैर

- 1) स्+उ
2) क्+आ
3) श्+ई
4) क्+ऋ+ष
5) स्+उ+र
6) ख्+आ+स
7) क्+इ+न
8) श्+ए+ख
9) ट्+र
10) र्+आ+ख

प्रश्न-2 निम्नलिखित शब्दों के हिंदी अर्थ लिखिए ।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ അർത്ഥം ഹിന്ദിയിൽ

എഴുതുക

- 1) വിലകുറഞ്ഞ
2) കാട്
3) തലസ്ഥാനം
4) കാലപ്പഴക്കമുള്ള(Ancient)
5) സത്യസന്ധത
6) കൊടുമുടി
7) ഭാഹം
8) പ്രസിദ്ധം
9) തിരമാല

10) ശബ്ദം (Noise)

.....

प्रश्न-3 निम्नलिखित शब्दों की वर्तनी शुद्ध कीजिए।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്നവയുടെ അക്ഷരത്തെറ്റ് തിരുത്തുക

- 1) चस्मा
- 2) सबजी
- 3) पुसतक
- 4) गियारह
- 5) स्वसथ
- 6) पतथर
- 7) फिलम
- 8) जवर
- 9) परिक्षा
- 10) अतिथी

प्रश्न-4 पाठ के आधार पर नीचे दिए गये गद्यांश के खाली स्थानों में उपयुक्त शब्द लिखिए।

(10)

പാഠത്തെ അനുസരിച്ച് താഴെ തന്നിട്ടുള്ള ഗദ്യഭാഗങ്ങളിൽ വിട്ടുപോയ ഭാഗങ്ങൾ അനുയോജ്യമായ പദങ്ങളുൾ ഉപയോഗിച്ച് പൂരിപ്പിക്കുക

यह गोपाल का है जिसमें कई कमरे हैं। ऊपर वाले कमरे हैं। नीचे वाले कमरे हैं। पहला कमरा है, दूसरा कमरा गोपाल का है। तीसरा उसकी का है। चौथा उसके माता-पिता का है। मकान के सामने एक है, जिसमें तीन-चार पेड़ हैं। गोपाल के घर के पास एक दूध वाला है उसके पास बहुत हैं और वह दूध है। गोपाल रोज पीता है।

प्रश्न-5 पाठ के आधार पर निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य/शब्द में हिंदी में दीजिए।

(10)

പാഠത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ചുവടെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക

- 1) दिल्ली का प्राचीन नाम बताइए।

.....
2) अनिल बँगलुरु से ऊटी कितने घंटे में पहुँचता है?

.....
3) भारत के किन्हीं दो पर्वतों के नाम बताइए।

.....
4) बादशाह अकबर ने अपने मंत्रियों से क्या पूछा?

.....
5) रमन किस विषय का विद्यार्थी था?

.....
6) रमेश के बेटे का नाम क्या है?

.....
7) विश्व पुस्तक मेले में किन-किन देशों के मंडप थे?

.....
8) रामदीन को कहाँ तक जाना था?

.....
9) भगवान बुद्ध ने अपने उपदेश में क्या संदेश दिया?

.....
10) शिवम को कौन-कौनसी विदेशी भाषाएँ आती थीं?

प्रश्न-6 पाठ के आधार पर सही उत्तर के सामने वाले बॉक्स पर (✓) निशान लगाइए । (5)

പാഠത്തെ അധാരമാക്കി ശരിയായ ഉത്തരത്തിനു നേരെ കോളത്തിൽ ശരി (✓) ചിഹ്നം ഇടുക

1) अश्विन दिल्ली कब जा रहा था?

1. बुधवार

2. सोमवार

3. रविवार

2) दिल्ली का मौसम सुहावना कब रहता है?

1. अक्टूबर में

2. मई-जून में

3. दिसंबर में

3) शेखर की पत्नी का क्या नाम था?

1. श्रुति

2. गीता

3. प्रिया

4) श्रीधर के पिता विश्व विद्यालय में क्या पढ़ाते थे?

1. गणित

2. भौतिक शास्त्र

3. रसायन शास्त्र

5) ज्वॉइन करने के लिए शिवम को कितना समय चाहिए?

1. दो महीना

2. 15 दिन

3. एक महीना

प्रश्न-7 निम्नलिखित शब्दों के विलोम शब्द लिखिए।

(10)

ചുവടെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ വിപരീത പദം എഴുതുക

1) हार

.....

2) अमृत

.....

3) सरल

.....

4) सुख

.....

- 5) क्रय
- 6) लाभ
- 7) जय
- 8) नया
- 9) आकाश
- 10) अंदर

प्रश्न-8 पाठ के आधार पर निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर हिंदी में लिखिए: (5×2=10)

പാഠഭാഗത്തെ ആധാരമാക്കി താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും അഞ്ചെണ്ണത്തിന്റെ ഉത്തരം ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക

1) विशेषज्ञ ने रवींद्रन से क्या कहा?

.....

.....

.....

2) राजेश ने दार्जिलिंग में क्या-क्या देखा?

.....

.....

.....

3) बहू सुबह टहलने क्यों नहीं जाती थी?

.....

.....

.....

4) दिनेश ने विश्व पुस्तक मेले में कौन-कौन से मंडप देखे?

.....

.....

.....

5) बादल फटना किसे कहते हैं?

.....

.....
.....
6) बीरबल कौन था?

.....
.....
7) दिल्ली में सर्दी का मौसम कौन-से महीनों में आता है?

.....
.....
8) स्कूल में मोहन ने कौन-कौन से विषय पढ़े?

.....
.....
9) कन्या कुमारी के बाजार में कौन-कौन सी चीजें बिक रही थीं?

.....
.....
10) दादाजी ने ज्ञानम को क्या आशीर्वाद दिया?

प्रश्न-9 निम्नलिखित शब्दों के वचन बदलकर लिखिए।

(5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വയുടെ ബഹുവചനം എഴുതുക

1) लड़का

2) सब्जी

- 3) बहन
- 4) पुस्तक
- 5) नदी

प्रश्न-10 निम्नलिखित अंकों को शब्दों (हिंदी) में लिखिए।

(5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന സംഖ്യകളെ വാക്കുകളിൽ എഴുതുക

- 1) 24
- 2) 60
- 3) 82
- 4) 12
- 5) 55

प्रश्न-11 निम्नलिखित वाक्यों को बॉक्स में दिए गए वाक्यांशों में से उचित वाक्यांश चुनकर पूर्ण कीजिए:

(5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകൾ കൊണ്ട് ഹിന്ദിയിൽ വാക്യത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുക

वहाँ पहले दुकानें थीं	वैसा कल नहीं था	वहाँ अच्छी फसल होती है
उसे बताना कठिन है	उतना मीठा होगा	

- 1) जितना गुड़ डालोगे,
- 2) उन्होंने जो देखा,
- 3) जैसा मौसम आज है,
- 4) जहाँ सिंचाई होती है,
- 5) जहाँ अब इमारत हैं,

प्रश्न-12 निम्नलिखित पाठों में से किसी एक का सार हिंदी में लिखिए:

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പാഠങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിന്റെ സാരാംശം ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക

- (1) दिल्ली शहर (2) श्रीधर और उसका गाँव (3) दूध वाली का सपना (4) मेरा देश

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

हिंदी सर्टिफिकेट परीक्षा - 2023
ഹിന്ദി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് പരീക്ഷ - 2023

പ്രശ്നപത്ര-2 (വ്യാവഹാരിക വ്യാകരണ, അനുവാദ ഓർ രചനാ)
ചോദ്യപേപ്പർ-2 (വിവർത്തനം, രചന, പ്രായോഗിക വ്യാകരണം)

पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग
ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഓഫ് കറസ്പോണ്ടൻസ് കോഴ്സസ്
केंद्रीय हिंदी निदेशालय
കേന്ദ്രീയ ഹിന്ദി ഡയറക്ടറേറ്റ്

സമയം: 3 ഘണ്ട

പ്രശ്നപത്ര-സഹ-ഉത്തരപത്ര

പൂർണ്ണ : 100

സമയം: 3മണിക്കൂർ

(ചോദ്യപേപ്പറും ഉത്തരക്കടലാസും ചേർന്നത്)

ആകെ മാർക്ക്:100

नोट : कृपया सभी प्रश्नों को ध्यान से पढ़कर उनके उत्तर हिंदी में लिखें।

കുറിപ്പ്:

ചോദ്യങ്ങൾ നന്നായി വായിച്ച ശേഷം തന്നിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്ത് ഹിന്ദിയിൽ ഉത്തരമെഴുതുക

परीक्षार्थी इस अंश को भरें
വിദ്യാർത്ഥി പൂരിപ്പിക്കേണ്ടത്

പരീക്ഷാ അനുക്രമാങ്ക

പരീക്ഷാ നോൾ നമ്പർ

दाखिला संख्या

അഡ്മിഷൻ നമ്പർ

परीक्षा केंद्र

പരീക്ഷാ കേന്ദ്രം

कार्यालय उपयोग हेतु

ഓഫീസ് ഉപയോഗത്തിന് മാത്രം

പ്രാപ്താങ്ക

കിട്ടിയ മാർക്ക്

പരീക്ഷകൻ്റെ ഹസ്താക്ഷര

പരീക്ഷകൻ്റെ ഒപ്പ്

പരീക്ഷകൻ്റെ പേര് വ പദനാമ

പരീക്ഷകൻ്റെ പേരും ജോലിയും

.....

നിരീക്ഷകൻ്റെ ഹസ്താക്ഷര

നിരീക്ഷകൻ്റെ ഒപ്പ്

.....

പ്രश्न-1 निम्नलिखित शब्दों के लिंग बदलकर लिखिए । (5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ എതിർലിംഗം എഴുതുക.

- 1) दादा
- 2) बेटा
- 3) शेर
- 4) गायक
- 5) शिष्य

പ്രश्न-2 निम्नलिखित शब्दों को देवनागरी में लिखिए । (5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകൾ ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക.

- 1) pankh:
- 2) vishva:s
- 3) chiryã
- 4) yahã
- 5) pya:s

പ്രश्न-3 विसर्ग (:) का प्रयोग करके देवनागरी में पाँच शब्द लिखिए । (5)

വിസർഗ്ഗം (:) ഉപയോഗിച്ച് ഹിന്ദിയിൽ അഞ്ച് വാക്കുകൾ എഴുതുക.

.....

.....

പ്രश्न-4 निम्नलिखित वाक्यों की वर्तनी संबंधी गलतियाँ ठीक करके लिखिए । (5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങളിലെ അക്ഷരത്തെറ്റ് തിരുത്തി എഴുതുക.

- 1) अधयापकों का हमेशा आदर करना चाहिए ।
.....

2) समुद्र का पानि नीला होता है।

.....

3) आज उसने पुरानी वाली कमिज पहनी है।

.....

4) बाजार में अतयंत सुंदर दृश्य देखने को मिले।

.....

5) शीला दो तारिख से छुट्टी पर रहेगी।

.....

प्रश्न-5 निम्नलिखित शब्दों के हिंदी में दो-दो पर्यायवाची शब्द लिखिए ।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ രണ്ട് ഹിന്ദി
പര്യായശബ്ദമെഴുതുക

- 1) आँख
- 2) वायु
- 3) फूल
- 4) जल
- 5) भूमि

प्रश्न-6 निम्नलिखित वाक्यों का हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ ഹിന്ദിയിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി
എഴുതുക

- 1) എന്റെ വീട് പാർക്കിന് അടുത്താണ്
.....
- 2) അമ്മ പാവപ്പെട്ടവർക്ക് കമ്പിളി നൽകി
.....

3) ഈ പെൺകുട്ടികൾ മാൻക്കുറ്റിലേക്ക് പോകുന്നു

.....

4) സീത ചപ്പാത്തി ഉണ്ടാക്കും

.....

5) നിങ്ങൾ രാവിലെ എഴുന്നേൽക്കണം

.....

6) നാഗ്പൂരിൽ ഓറഞ്ച് ലഭ്യമാണ്

.....

7) പുസ്തക വിൽപ്പനക്കാരനിൽ നിന്നാണ് ഞാൻ ഈ പുസ്തകം വാങ്ങിയത്

.....

8) അവൻ എഴുത്ത് എഴുതാൻ അറിയാം

.....

9) അവർ അവരുടെ പണി പൂർത്തിയാക്കി കഴിഞ്ഞു

.....

10) രോഗി വിശ്രമിക്കണം

.....

प्रश्न-7 कोष्ठक में दी गई अभिव्यक्तियों की सहायता से निम्नलिखित वाक्यों को पूरा कीजिए । (10)

ബ്രാക്കറ്റിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന അഭിപ്രയക്തികളുടെ സഹായത്തോടെ താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ പൂരിപ്പിക്കുക

1) मेरा घर अस्पताल है। (അടുത്ത്)

2) पिता ने उसे डाँटा। (പുകവലിക്കുക)

3) राधा को हिंदी है। (സംസാരിക്കാൻ അറിയാം)

4) मैं आ रहा था तो राम मिला। (വഴിയിൽ)

5) वह किताब संगीत सुनती है। (വായിച്ച ശേഷം)

6) ठंडे पानी से नहाना होता है।
(ആരോഗ്യത്തിന് നല്ലതാണ്)

7) हम में नानी के घर जाएंगे।
(അവധിക്കാലത്ത്)

8) रोगी को चाहिए। (വിശ്രമം)

9) मैं दर्द से हूँ। (മരിക്കുക)

10) बगीचे में फूल खिले हुए थे।
(വിവിധ തരത്തിലുള്ള)

प्रश्न-8 निम्नलिखित शब्दों का हिंदी वाक्यों में प्रयोग कीजिए । (10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ശബ്ദങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ഹിന്ദിയിൽ
വാക്യത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുക.

1) बगीचा

.....
.....

2) दृश्य

.....
.....

3) हमेशा

.....
.....

4) उम्मीद

.....
.....

5) कार्यक्रम

.....
.....

6) सुबह

.....
.....

7) गाँव

.....
.....

8) प्राचीन

.....
.....

9) जरूर

.....

.....
10) इच्छा
.....
.....

प्रश्न-9 निम्नलिखित वाक्यों को नमूने के अनुसार बदलिए । (10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങളെ മാതൃക അനുസരിച്ച് മാറ്റി എഴുതുക

1) नमूना/मातृक - राधा गीत गाती है।

राधा को गीत गाना चाहिए।

1) रमा पाठ पढ़ती है।
.....

2) रमेश सुबह जल्दी उठता है।
.....

2) नमूना/मातृक - मैं टी. वी. देख रहा हूँ।

मैं टी. वी. देख रहा था।

1) फल वाला आम बेच रहा है।
.....

2) कुत्ता भौंक रहा है।

.....

3) नमूना/ മാതൃക - लोगों को यह बात पता है।
लोगों को यह बात मालूम है।

1) राहुल को मेरा नाम पता है।

.....

2) मोहन को स्कूल का रास्ता पता है।

.....

4) नमूना/മാതൃക - मैं बाजार जाता हूँ।
मैं बाजार जाना चाहता हूँ।

1) राजेश क्रिकेट खेलता है।

.....

2) सपना एक पत्र लिखती है।

.....

5) नमूना/മാതൃക - मोहन ने सीता का काम कर दिया।
मोहन सीता का काम कर देगा।

1) धोबी ने कपड़े धो दिए।

.....

2) सुनीता ने अपनी पढ़ाई पूरी कर ली।

.....

प्रश्न-10 नीचे दिए गद्यांश को पढ़कर निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए । (10)

താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഗദ്യഭാഗം വായിച്ച് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക

रबड़ हमारे दैनिक उपयोग में आने वाली वस्तु है। यह विभिन्न प्रकार के उद्योगों में काम आती है क्योंकि इससे गाड़ियों के टायर, ट्यूब, नलियाँ, बच्चों के खिलौने, कई प्रकार के जूते-चप्पल, बिजली के तार आदि बनाए जाते हैं।

रबड़ एक प्रकार के वृक्ष का दूध होता है, जो केरल में पाया जाता है। इसके अतिरिक्त थाइलैंड, मलेशिया, श्रीलंका, अफ्रीका और दक्षिणी अमेरीका आदि देशों में इसके वृक्ष हैं। रबड़ के वृक्ष से दूध निकालने के लिए इसमें एक छेद किया जाता है जिस पर नीचे मिट्टी या टीन की बाल्टी या प्याले लटका दिए जाते हैं। दूध उनमें जमा हो जाता है। फिर उसे पानी में डालकर उबालते हैं। उसे सीधा आग पर गर्म नहीं करते, क्योंकि यह ज्वलनशील होता है। पानी में उबालने पर जो अंश घुल जाता है, उसे अलग कर दिया जाता है तथा नीचे बैठा हुआ शेष भाग ही रबड़ होता है। उसे बाद में मशीनों में सुखा कर स्वच्छ कर लिया जाता है। फिर इच्छानुसार उसकी वस्तुएँ बनाई जाती हैं।

रबड़ लचीला होता है। इसमें फैलने और सिकुड़ने की शक्ति होती है। यह वजन में हल्का होता है और पानी में खराब नहीं होता। यह बिजली का कुचालक भी होता है। इसीलिए बिजली के तारों पर रबड़ की परत चढ़ा दी जाती है ताकि तारों से करंट न लगे। इस प्रकार हम देखते हैं कि रबड़ हमारे लिए बहुत उपयोगी है।

1) रबड़ का उपयोग कैसे किया जाता है?

.....

.....

2) भारत में रबड़ के वृक्ष कहाँ पाए जाते हैं?

.....
.....

3) रबड़ को सीधा आग पर क्यों गरम नहीं करना चाहिए?

.....
.....

4) रबड़ में कौन-कौन से गुण होते हैं?

.....
.....

5) बिजली के तारों पर रबड़ की परत क्यों चढ़ाई जाती है?

.....
.....

प्रश्न-11 निम्नलिखित में से किसी एक पर हिंदी में निबंध लिखिए । (10)

താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനെക്കുറിച്ച് ഹിന്ദിയിൽ ലേഖനം എഴുതുക

- 1) खेलों का महत्व (കായിക വിനോദങ്ങളുടെ മഹത്വം)
- 2) मेरा प्रिय त्योहार (എന്റെ ഇഷ്ട ഉത്സവം)
- 3) मेरे जीवन का उद्देश्य (എന്റെ ജീവിത ലക്ഷ്യം)

.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्रश्न-12 निम्नलिखित में से किसी एक पर हिंदी में संवाद लिखिए । (10)

താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനെ സംബന്ധിച്ച് സംഭാഷണം തയ്യാറാക്കുക

- 1) शिक्षक-छात्र (അധ്യാപകൻ - വിദ്യാർത്ഥി)
- 2) सास-बहू (അമ്മായിയമ്മ - മരുമകൾ)
- 3) डॉक्टर-मरीज (ഡോക്ടർ - രോഗി)

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....